

BYRÅBILDER SOM

SÄLJER

Allt fler bilder säljs av bildbyråerna för en engångssumma med fritt användande. Och allt fler byråbilder tas av hobbyfotografer.

Vi kollar in hur bildbyråmarknaden fungerar, vad royaltystfria bilder och microstock innebär samt tar reda på vilka bilder som säljer bäst.

text _____ **Linus Höök**

Det är tuffa tider för världens proffsfotografer sedan papperstidningarna nått pensionsålder, digitalkameran gjort entré och tekniskt bra bilder plötsligt står som spön i backen. Men det går inte att klaga på att fler äger en kamera.

Många yrkesfotografer har de senaste åren sett sina inkomster från bildbyråförsäljning sjunka drastiskt. I vissa fall från flera miljoner per år till marginella summor i bokföringen.

Anledningen är konkurrensen från hobbyfotograferna som erbjuder royaltystfria bilder i mängder till lågt pris. En billig affär för kunden som kanske inte har så höga kvalitetskrav.

För hobbyfotografen kan den här typen av försäljning innebära att han blir erbjuden ett par tusen för en bild som annars kanske skräpat på en hårddisk, osedd och bortglömd.

Förr såldes rätten att använda en specifik bild vid ett specifikt tillfälle. Det kallas rättighetsskyddade bilder – *rights managed* (RM). Nu blir det allt vanligare att kunden köper rätten att använda bilden fritt för ett obegränsat antal publiceringar – *royaltystfritt* (RF). Denna typ av bildförsäljning erbjuds av de flesta bildbyråer idag.

Ytterligare en form av försäljning är så kallat *microstock*. Det har dykt upp mängder av portaler på internet där vem som helst får ladda upp sina bilder och erbjuda till publicering, gratis eller till en mindre summa. Det är en sorts användargenererat material som trasslat till det för de större byråerna.

–Vi har märkt av konkurrensen som alla andra, men mött upp flödet av microstock med ett eget budgetutbud, berättar David Rydén, vice vd på bildbyrån Matton.

Matton är enligt egen och hittills oemotsagd utsago störst på royaltystfria bilder i Sverige. Priserna spänner från lågbudgetpriser på 65 kronor till omkring 4 000 för en bild. Men trots de pressade priserna ser David Rydén ljus på framtiden.

–Vi har som alla andra märkt av nedgången i ekonomin i fjol, nu ser vi hur beställningarna ökar igen. Generellt har efterfrågan på royaltystfria bilder ökat för varje år, jag skulle tro att den marknaden nu omsätter mer än vad rättighetsskyddade bilder gör, säger han.

Vad tycker du kännetecknar en bra byråbild?

–En bild som inte är helt tillrättalagd och det ska finnas utrymme för olika tolkningar. Vad som kännetecknar en bra bild för Matton är svårt att säga något generellt om. Vad som kan sägas är att vi i dag förmodligen har fyllt vår kvot av handslag eller träd i motljus. Om vi ska ta emot naturbilder ska det vara något väldigt unikt för att de ska accepteras. Mitt råd för den som vill jobba för byråer är att nischa sig hårt inom ett ämne och sälja bilder om det, säger David Rydén. >

**MITT RÅD FÖR DEN SOM VILL JOBBA FÖR BYRÅER ÄR
ATT NISCHA SIG HÅRT INOM ETT ÄMNE OCH
SÄLJA BILDER OM DET.** *David Rydén, Matton*

Bilden efterfrågas praktiskt taget året runt. Den symboliserar inte bara sommar och semester utan även samhörighet, gemensamma mål, framtid och frihet. Det är en väldigt positiv känsla i bilden vilket gör att den går att använda i en mängd olika sammanhang.

Foto: Björn Andrén / Matton

ISTOCKPHOTO TOPP 2
Nedladdad 6,531 gånger 2009.
Foto: Anna Bryukhanova / Istockphoto

– Jag vet inte vad det är med den här bilden som säljer så bra, men det är vår mest sålda, säger Dennis Blomberg på nystartade byrån Noll images
Foto: Joel Rhodin / Noll images

Den här bilden har det senaste året varit väl efterfrågad i och med den ekonomiska situationen i världen.
Foto: Magnus Wahman / Matton

EN ANNAN ÅSIKT levereras från den största byrån för användargenererat material, Istockphoto. Natur och lyckliga familjen är fjolårets storsäljare.

–Gröna teman liksom natur och hälsa är vad som kännetecknar våra två toppsäljare. På tredje plats har vi fotografen Andresrs bild får han fångat unga moderna chefer. Och sen har vi den glada familjen är fångad i en skarp och naturlig stil. Vad som är fascinerande här är den internationella bredden representerad bland fotograferna. Bland de topp fyra finns Grekland, Ryssland, London och Tyskland, kommenterar Istockphotos verkställande chef Kelly Thompson företagets toppsäljande bilder.

Samma byrås presschef, Kara Udziela, meddelar att marknaden för royaltyfria bilder ökar för varje år.

–Microstock har ökat den royaltyfria marknaden genom att bjuda in ett stort antal personer som annars inte hade sålt sina bilder. Den senaste trenden vi ser nu är att fler fotografer även provar sig fram med film genom att skaffa stillbildskameror som har en filmfunktion, säger hon.

Hur tror du att microstock har påverkat fotografyrket?

–Jag skulle vara försiktig med att säga att microstock är vad som påverkat branschens förändringar på senare år. Snarare har den globala ekonomin och introduktionen av billiga digitala systemkameror gjort sitt för att fotografers förutsättningar har förändrats.

Getty Images, världens största byrå, har också märkt en ökning i andelen royaltyfria bilder som säljs. Vad som säljer är däremot svårt att se, enligt en kommentar från företagets PR-avdelning.

–Under den ekonomiska krisen ifjol såg vi en ökning i efterfrågan på bilder av familjeliv på landsbygden, säger Getty Images Jo Crosby.

Hur tror du royaltyfria bilder påverkat fotografyrket?

–I slutändan är det kunderna som bestämmer och de vill kunna välja bland olika lösningar hur de ska kommunicera visuellt. Genom RF-bilder får både stora och små kunder en möjlighet till en bra lösning och fotografer får möjlighet att tjäna mer pengar på sina bilder.

–Sedan vi lanserade *Flickr collection* 2009 tillsammans med den stora bildsajten Flickr har vi också kunnat ge en bra plattform för fotoentusiaster att göra sina bilder tillgängliga kommersiellt, säger Jo Crosby.

BILDBYRÅN JOHNÉR HAR till skillnad från konkurrenter som till exempel Matton inget budgetalternativ i sitt utbud. Deras royaltyfria bilder kostar från strax under tusenlappen till omkring 50 000. Årets rekord är en bild såld för 250 000 kronor till en utländsk kund.

–Royaltyfria bilder är inget som kommer att ta över försäljningen av traditionella rättighetsskyddade bilder, däremot har priserna på just RF pressats rejält genom microsajterna som skapat ett överutbud av bilder.

–Vi på Johnér är inte så drabbade hittills, men internationellt syns tydligt hur priserna gått ner rejält de senaste fyra åren. Det gör det naturligtvis svårare för fotografer att leva på den typen av bilder, samtidigt har det skapat nya marknader och bra affärer för många fotografer, säger byråns grundare Mårten Johnér. >

ISTOCKPHOTO TOPP 3
Nedladdad 5,798 gånger 2009.
Foto: Andresr / Istockphoto

Finns det någon sorts bild som kan kallas storsäljare hos er?

–Av någon anledning är det vissa bilder som säljer väldigt många gånger. Generellt säljer människobilder bra, snygga människor i vardagsituationer eller arbetssituationer. Konzeptbilder med starka symboler är något som också säljer stort.

BILDBYRÅBRANSCHEN HAR GENOMGÅTT en reform de senaste tio åren. Det har talats om en kris och en död. De flesta småbyråer har gått under eller köpts upp och från sjuttioalets flera hundra små bildbyråer återstår ett tjugotal. Det är storskalighet som förordas, att konkurrera på en internationell marknad.

Men det är inte riktigt sant. Om mängden byråer med användargenererat material tas med i bilden är andelen byråer betydligt större i dag än för tio år sedan. För att inte tala om antalet representerade fotografer.

Flera mindre byråer har startats på senare tid. En av dem är Stockholmsbaserade Noll images, en byrå på gränsen mellan användargenererat material och traditionell bildbyrå. Det var fotografen Dennis Blomberg som drog igång byrån tillsammans med sin fru, artbuyern Helena Modin Blomberg, för ganska exakt ett år sedan.

–Jag ville erbjuda bilder till ett bra pris från kända svenska fotografer. Affärerna har gått över förväntan. Jag tror att det var för att vi i starten valde att erbjuda en annan typ av bilder än vad som vanligen kopplas ihop med bildbyråer. Vi erbjuder inte bilder på män som skakar hand framför en dator. När en fotograf blivit godkänd av oss får de själva ladda upp vilka bilder de vill, säger Dennis Blomberg.

En speciell nisch för byrån är också att de riktar sig till privatpersoner som vill köpa fotografier som konst.

–Vi vill ge folk ett alternativ till signerade bilder från dyra gallerier och affischer på Ikea, därför säljer vi också utskrift till privatpersoner. Det var tänkt som en sidoverksamhet men har periodvis nästan tagit över verksamheten.

Hur tror du som fotograf att handeln med royaltyfria bilder påverkar fotografyrket?

–Konkurrensen från micro sajter som till exempel Istockphoto påverkar inte oss, de som letar efter bilder där skulle aldrig köpa bilder från oss eller anlita en fotograf heller för den delen. Vad gäller royaltyfria bilder står jag med en fot i varje läger, men jag tillhör den generation som tror att det vi kallar användarrätten inte finns om tio år. _____

ISTOCKPHOTO TOPP 1

Nedladdad 7,426 gånger 2009.
Foto: Panorios / Istockphoto

Vindkraftverket.
Foto: Ulf Huett Nilsson / Johnér

Så funkar det: ROYALTYFRIA BILDER

Bildbyrån Matton har sammanfattat definitionen av en royaltyfri bild så här:

Betala endast en gång

Du betalar bara en gång för en bild eller CD/DVD som du sedan kan använda hur många gånger du vill i olika projekt under obegränsad tid.

Betala för ditt unika behov

Priset baseras endast på storleken på bilden, inte vad du ska använda den till. Du behöver inte betala några extra licenser för upplaga eller typ av media etc.

Göra förändringar i en köpt bild

Du får förändra en bild. Du får dock inte sälja bilden vidare eller skapa ett nytt verk med licensrättigheter som helt eller delvis består av bilden du köpt.

Användningsområden

Du får använda bilden till annonser och marknadsföring, hemsidor (vissa regler gäller) utsändningar, publikationer eller personligt icke-kommersiellt bruk med mera. (Pornografiskt, förnedrande, nedsättande eller annat olagligt användande är förbjudet.) Läs alltid igenom de specifika licensvillkoren som varje leverantör tillhandahåller till sina bilder.

Ingen exklusivitet

Detta innebär att du ej har exklusiv rätt till bilden. Någon annan kan köpa samma bild.

10 användare

Max 10 användare, som samtliga måste vara anställda av samma uppdragsgivare får samtidigt disponera bilderna.

Microstock: Så funkar det

Microstock är även känt som Micropayment photography och bygger på användargenererat material från fotografiska proffs såväl som amatörer. Pionjären på området heter Bruce Livingstone och grundade Istockphoto. Andra stora Microsajter är Dreamstime, fotolia, Shutterstock och 123rf.

Den som vill lära sig mer kan till exempel besöka www.microstockinsider.com